

University of Groningen

Plaatsingslijst van documentatiemateriaal betreffende de geschiedenis van het Nederlandse liberalisme en aangrenzende stromingen, zoals verzameld door dr. G. Taal ca. 1870 - ca. 1956

Koole, Rudolf

Published in:

Jaarboek Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen 1984

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1985

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Koole, R. (1985). Plaatsingslijst van documentatiemateriaal betreffende de geschiedenis van het Nederlandse liberalisme en aangrenzende stromingen, zoals verzameld door dr. G. Taal ca. 1870 - ca. 1956. In R. Koole (editor), *Jaarboek Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen 1984* (blz. 144-159). Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Bijlage 3

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN (DNPP)
RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Plaatsingslijst van documentatiemateriaal betreffende de geschiedenis van
het Nederlandse liberalisme en aangrenzende stromingen, zoals verzameld
door dr. G. Taal

ca. 1870 - ca. 1956

door R.A. Kooie

Groningen, februari 1985

De collectie dr. G. Taal

In december 1984 werd door mevrouw Taal het hierna op lijst gezette
documentatiebestand aan het DNPP overgedragen.

Dr. G. Taal (in 1984 overleden te Leeuwarden) was als wetenschappelijk
hoofdmedewerker verbonden aan het Instituut voor Geschiedenis van de
Rijksuniversiteit te Groningen. In 1980 promoveerde hij op het proef-
schrift "Liberalen en Radicalen in Nederland, 1872-1901" (uitgegeven
door Martinus Nijhoff in Den Haag). Vanaf 1967 verzamelde dr. Taal
hiervoor veel materiaal, waarvan tenslotte slechts een gedeelte in zijn
dissertatie werd verwerkt.

In de laatste maanden van zijn leven maakte hijzelf op zeer nauwkeurige
wijze een beschrijving van het door hem verzamelde materiaal over het
Nederlandse liberalisme en aangrenzende stromingen ten behoeve van de
overdracht ervan aan het DNPP. Deze beschrijving is de basis geweest
voor de hierna opgenomen plaatsingslijst.

Voor serieus (wetenschappelijk) onderzoek, zulks ter beoordeling van het
Hoofd van het DNPP, zijn geen beperkende voorwaarden gesteld.

februari 1985

Te citeren als: DNPP, Collectie-Taal, no. ...

PLAATSINGSLIJST COLLECTIE-TAAL

1. Correspondentie van G. Taal met allerlei instellingen over archivalia, twee mappen, 1967-1979.
2. Archief-H.L. Drucker (ARA): samenvattingen en fotocopies, vijf grote enveloppen. In eerste enveloppe getypte, gedeeltelijke inventaris en twee korte biografische schetsen van Drucker. NB: de complete inventaris van het archief-Drucker is in 1970 in een bundel door het ARA uitgegeven, hierbij gevoegd.
3. Papieren-Veegens in aparte enveloppe: opgenomen in archief-Drucker, 276 en 277. Afschriften en fotocopies. Vooral van belang voor notulen van vergaderingen vooruitstrevend-liberale (later vrijzinnig-democratische) Kamerleden.
4. Notulen Kamerfractie Vrijzinnig-Democratische Bond, enveloppe. Samenvattingen en fotocopies. Afkomstig uit archief-A.M. Joeke, 639-643 (ARA). Met enige correspondentie en samenvatting doctoraalscriptie O. Vries over VDB, in BMGN, 1973 afgedrukt.
5. Samenvattingen fotocopies over de VDB, o.a. Gedenkboek 1901-'26 en geschriften van en over Treub en Gerritsen, enveloppe.
6. Stukken uit archief-Marchant (ARA) + copies van enige van zijn geschriften, enveloppe.
7. Stukken uit archief-Veegens, enveloppe. Daarin ook samenvatting van biografische schets van Veegens door Pekoelaring.
8. Enkele stukken betreffende behoudend-liberale groeperingen, enveloppe.
9. Stukken betreffende mr. P. Rink en J. Gelderman; over eerstgenoemde artikel van G. Taal in Biografisch Woordenboek van Nederland. II (nog niet verschenen); bouwstenen daarvoor, enveloppe.
10. Samenvattingen en fotocopies uit archief-Röell (ARA), met fotocopie

van inventaris, twee enveloppen.

11. Samenvattingen en fotocopies uit archief van het kasteel Ruurlo (Van Heeckeren van Kell), enveloppe.
12. Geschriften van en over B.H. Pekoelaring, o.a. artikel van Pekoelaring 'Herinneringen aan een tweetal Comitès' en biografische aantekeningen van W. de Vries Wzn. over Pekoelaring, enveloppe.
13. Samenvattingen en fotocopies van geschriften van P.W.A. Cort van der Linden, o.a. "Richting en beleid der liberale partij" en enige Gids-artikelen. Inventaris van het archief-Cort van der Linden, dat zich in ARA bevindt, enveloppe.
14. Samenvattingen en fotocopies uit archief-H.J. Smidt (ARA) met gedeeltelijk afschrift inventaris. Toegevoegd levensbericht door Snijder van Wissenkerke en artikel van Smidt zelf, twee enveloppen.
15. Geschriften over en van W.H. de Beaufort, samenvattingen en fotocopies, enveloppe.
16. Fragmenten uit dagboek Jhr. F.J.J. van Eysinga, meest afschriften, enveloppe.
17. Archief-J.G. Gleichman, samenvattingen, afschriften en fotocopies, twee enveloppen. Origineel in bezit van mr. J.G.B. Escher te Noordwijk.
18. Archief-M. Tydeman, samenvattingen en fotocopies, enveloppe (Gem. archief, Leiden).
19. Geschriften omtrent S. van Houten, met o.a. Van Houten's bibliografie uit de dissertatie van G.M. Bos. Enige geschriften van Van Houten, o.a. samenvattingen en copies uit "Vijfentwintig jaar in de Kamer". Excerpten en afschriften uit het archief-Van Houten (ARA), waarvan inventaris in zelfde bundel als die van Drucker (zie no. 2), enveloppe.
20. Samenvattingen, afschriften, etc. uit archief-Fransen van de Putte

(eigendom W.A. Storm de Grave te Zeist). Een paar artikelen over Fransen van de Putte en een bestrijding van H.J. Smidt door Fransen van de Putte in 1894, enveloppe.

21. Archief-Pierson (UB, Amsterdam), enige briefwisseling, hoofdzaak is Pierson's Dagboek, samengevat, met hier en daar fotocopieën, enveloppe.

22. Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:

- H. Goeman Borgesius (o.a. samenvatting artikel H. v.d. Mandere uit 1912 en bouwstoffen voor artikel van G. Taal in Biografische Woordenboek in Nederland II).
- M.C.L. Lotsy.
- P.L. Tak (uit boek van G.W.B. Borrie).
- Archief-A. Schimmelpenninck van der Oye (samenvatting correspondentie met o.a. aantal liberalen).
- W. van der Kaay (enkele gegevens omtrent verkiezingsstrijd in Alkmaar, 1894; meest bouwstoffen voor artikel van G. Taal over Van der Kaay in Biografische Woordenboek in Nederland II).
- W.K. van Dedem (uit archief in ARA, vooral over Van Dedem's minister-tijd en zijn rol in kabinetscrisis 1894).
- P.C.J. Hennequin (scriptie over dit Zeeuwsvlaamse Kamerlid uit Gemeente-archief Aardenburg).

23. Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:

- A. van Naamen van Eemnes (kort artikel, copie).
- C.V. Gerritsen (o.a. als raadslid te Amersfoort).
- Dr. D. Bos (kort levensbericht).
- Mackay (A.E. en Donald, alias Lord Reay, meest correspondentie, archief in ARA).
- Jhr. J. Röell (speciaal bouwstoffen, concepten en wijzigingen inzake artikel G. Taal over Röell in Biografisch Woordenboek in Nederland II).
- Archief-Pijnacker Hordijk (belangrijke correspondentie, in ARA, inventaris is door ARA uitgegeven).

24. Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:

- C.Th. van Deventer (geschriften over Van Deventer).
- Archief-E.J.J.B. Cremers (meest correspondentie, enkel artikel over Cremers).

- W. v.d. Vlugt (fotocopie karakterschets door F. Netscher).
- Archief-de Savornin Lohman (in ARA, met enkele excerpten uit biografie van L.C. Suttorp).
- J.H. Geertsema (copieën van twee biografische artikelen).

25. Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:

- G.A. en J.A. van Hamel (enkele beknopte gegevens).
- B.D.H. Tellegen (correspondentie in ARA, levensschets door Van Boneval Faure).
- J. Oppenheim (artikel over Oppenheim).
- A.P.C. van Karnebeek (artikel over Van Karnebeek).
- A.J. Duymaer van Twist (stukje archiefinventaris).
- G.H. van Bolhuis (artikel).
- J.Th. Buys (uit Studiën over Staatskunde en Staatsrecht).

26. De Nieuwe Gids, 1885-1893 (samenvattingen en fotocopieën, tevens inhoudsopgave van de politieke artikelen, waaronder vrij veel van Van der Goes en P.L. Tak). 1 enveloppe.

27. De Kroniek, 1895-1901 (samenvatting en fotocopieën politieke artikelen, vooral van P.L. Tak). 1 enveloppe.

28. De Liberaal, 1894-1895 (met samenvattingen uit dit behoudend-liberale weekblad). 1 enveloppe.

29. - Burgerpligt, Amsterdam (gegevens uit archief van deze kiesvereniging uit Gemeentearchief, Amsterdam; copieën en gegevens uit boekje B.C.E. Zwart over de kiesvereniging; fragmenten uit Van Tijn, "Twintig jaren Amsterdam" en levensberichten van I.A. Levy), 1 enveloppe.
- J. Huizinga, Verzamelde Werken, VIII (vermeldingen van prominente liberalen in geschiedenis der Groningse Universiteit), 1 enveloppe.

30. Amsterdamse kiesverenigingen (allerlei gegevens, uit collectie-Hartkamp, Gem. archief, Amsterdam), 1 enveloppe.

31. - Antirevolutionairen (vermelding van liberalen in werken van of over Antirevolutionairen), 1 enveloppe.

- Van der Giessen, "De opkomst van de democratie als leuze" (samenvattingen en fotocopieën), 1 enveloppe.
- 32. Groninger Weekblad (oct. 1886-sept. 1888, belangrijk radicaal orgaan, samenvattingen en copieën; correspondentie over Amsterdamse zaken, samenvattingen en copieën), 1 enveloppe.
- 33. - Radicaal Weekblad (1888-1891, voortzetting van Groninger Weekblad), 1 enveloppe.
 - Amsterdam (samenvattingen en copieën over Amsterdamse zaken, o.a. over A.C. Wertheim, Paap en de Breerooclub), 1 enveloppe.
- 34. Sociaal Weekblad (belangrijk orgaan van Kerdijk en Treub, 1887-1901); samenvattingen en copieën), 1 enveloppe.
- 35. - Gem. archief Alkmaar (gegevens over liberalen ter plaatse, maar ook over de Liberale Unie), 1 enveloppe.
 - Vragen des Tijds (vooral inhoudsopgave, ook samenvatting en copieën van enkele artikelen uit 1877, 1878 en 1883), 1 enveloppe.
- 36. Kleinere enveloppen:
 - Quack (meningen uit enkele boeken).
 - Gedenkboeken Nut en Volksonderwijs (losse gegevens daaruit; karakter-schets van J. Bruinwold Riedel).
 - Derksen, A.Th. Modern-kapitalistische industriëlen in Nederland voor 1848.
 - J.P. Duyverman, Voormalig politiek bedrijf (1856-'58), gerecenseerd artikel.
 - De Hollandsche Revue, 1898, fragmenten over binnenlandse politiek en over kiesrecht.
 - Correspondentie met G. Walraven over een anti-militaristische vereniging ca. 1901.
 - Socialisme (allerlei, met lijst op kافت).
 - Socialisme in Friesland (uit boeken van Frieswijk, T. van der Wal en Troelstra).
 - Archiefinventarissen, diverse (o.a. Geertsema, Van Tienhoven, Van Reenen, J.Th. Cremer, Schorer).

- 37. Enveloppen bevattende:
 - Regionale liberale kiesverenigingen (Groningen, Zaandam, Haarlem, Delft).
 - A.F. Meilink, Radicale politieke stromingen in Nederland 1870-1900, (stencil van lezing).
 - Notities over grondwetsherzieningen uit Struycken.
 - Landnationalisatiebeweging.
 - Rogier over kabinet-Pierson.
 - Zwager, De motivering van het algemeen kiesrecht in Europa; Lammers, De Kroon en de Kabinetsformatie (samenvattingen en copieën).
 - J. Limburg, Na den slag (Gidsartikel over verkiezingen in 1901).
 - Onze Eeuw (artikelen van Van der Vlucht en Plomp van Duiveland, 1901).
 - De rijksarchieven in Nederland.
 - Boeken van E. van Raalte (daaruit fragmenten met betrekking tot liberalen).
 - Strang, fragment over de leerplicht.
 - J. Limburg, Het kiesrechtvraagstuk gedurende het regentschap; Van Raalte, Over het begin en het einde van het kabinet-Van Tienhoven-Tak van Poortvliet, samenvattingen; enige commentaren in kranten.
 - Daalder en Hubée-Boonzaaijer over sociale herkomst Kamerleden, fragment; regelingen over kiesrecht, etc.
 - Den Haag (enkele fragmenten).
- 38. Enveloppen bevattende:
 - Archief Binnenlandse Zaken, één pagina.
 - Bronsveld, de CH-Kiezersbond, De Geer.
 - Molengraaff, twee Gidsartikelen uit 1900 en 1901.
 - Hollandsche Revue 1897, o.a. over binnenlandse politiek in april.
 - Inhoud van Nederlandse kranten en weekbladen, jan./nov. 1896.
 - Kiesrecht en kiesstelsels, diverse artikelen.
 - Vrouwengeschiedenis (diverse gegevens).
 - Kieswet-Tak (diverse artikelen).
 - Fruin (enkele fragmenten).
 - Muntendam over J.C. van Marken.
 - De Kempenaar en Van Doorninck over pseudoniemen.
- 39. Enveloppen bevattende:

- Liberalisme in Zeeland ca. 1830-1848.
 - Staatsrechtelijke kwesties (uit diverse werken).
 - Rüter; fragmenten uit Historische Studies over mens en samenleving.
 - Financiën (fragmenten uit De Vrankrijker, Geschiedenis der belastingen en uit A.M. de Jong, Geschiedenis Nederlandse Bank).
 - Archief van de Raad van State, adviezen in kieswetsontwerp-Tak en Van Houten.
 - Van Hall en de Aprilbeweging (referaat op stencil).
 - Weekblad Nederland, red. J.P. Sprenger van Eyk (1892-'93 over kiesrecht).
- 40-42. Samenvattingen en fotocopieën uit de NRC met belangrijke informatie omtrent de geschiedenis van Nederlandse liberalen.
- 40. 1882-1893
 - 41. 1894-1899
 - 42. 1900-1901
- 43-47. Samenvattingen en fotocopieën uit het Algemeen Handelsblad met belangrijke informatie omtrent de geschiedenis van de Nederlandse liberalen.
- 43. 1884, 1887-1891
 - 44. 1892-1894
 - 45. 1895-1896
 - 46. 1897
 - 47. 1898-1901
48. Samenvattingen en fotocopieën uit de Arnhemsche Courant (1885, 1895-1901; 1 enveloppe) en uit De Avondpost (1896-1898; 1 enveloppe).
49. Samenvattingen en fotocopieën uit het Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage (1894-'96); uit De Nederlander (dagblad, vrij Anti-revolutionair 1896) (samen in één enveloppe); en uit Het Centrum (1891-'97; 1 enveloppe).
50. Samenvattingen en fotocopieën uit De Nieuwe Courant (1901), uit De Sociaal-Democraat (1896) en uit De Telegraaf (1896).
51. Samenvattingen en fotocopieën uit De Standaard (1894-1897); De Tijd; De Maasbode en het Utrechts Provinciaal & Stedelijk Dagblad (1893-'94).
52. Zutphensche Courant, 1879-1901. 3 enveloppen. Omvat veel belangrijke landelijke documentatie, was orgaan van Goeman Borgesius, wiens wekelijkse Haagse correspondentie onder de aanhef 'Men schrijft ons uit Den Haag' hierin gedurende twintig jaar verscheen. Belangrijke bron.
- 53-60. De Amsterdammer, Dagblad voor Nederland, 1884-'95. 13 enveloppen. Grote verzameling samenvattingen en fotocopieën uit dit invloedrijke, door De Koo geleide, orgaan van de radicalen. Belangrijke bron.
- 53. 1884-1885
 - 54. 1886-1888
 - 55. 1889-1890
 - 56. 1891
 - 57. 1892
 - 58. 1893
 - 59. 1894
 - 60. 1895
61. Het Dagblad, 1894, kortstondige voortzetting van De Amsterdammer, nadat De Koo c.s. De Amsterdammer had verlaten. 1 enveloppe.
62. De Volksstem, 1895-'97. Weekblad door De Koo geredigeerd nadat zijn Dagblad door geldgebrek was verdwenen. 1 enveloppe.
63. Weekblad De Nederlander, 1891-'97, orgaan van de vooruitstrevend-liberalen onder Kerdijk. 1 enveloppe.
64. Radicale Hervorming, 1897; Vooruitgang, 1897-1905. Beide orgaan vooruitstrevend-liberalen, samen in één enveloppe.
65. De Amsterdammer, Weekblad voor Nederland (alias De Groene), 1896-1901, fotocopieën politieke artikelen, 1 enveloppe. Idem, 1886-1890, 1892-'94, ook 1 enveloppe.

66. Enkele belangrijke liberale geschriften: Redevoeringen Van Houten 1869, 1871; Kappeyne, 1874; Thorbecke, Narede; enkele citaten van Thorbecke. 1 enveloppe.
67. Friesche Courant, 1894/5. Enige samenvattingen en fotocopieën van landelijke betekenis, vult enkele lacunes in weekblad De Nederlander aan, 1 enveloppe.
68. Opdracht tot kabinetsformatie aan Tak van Poortvliet, 1882, met commentaren van Het Vaderland en Handelsblad, 1 enveloppe.
69. Val van het kabinet-Kappeyne, 1879, met commentaren uit de liberale pers, 1 enveloppe.
70. Kieswetten, c.q. ontwerpen van Tak van Poortvliet en Van Houten, meest copieën uit de Bijlagen van de Handelingen, 1 enveloppe. (Zie ook no. 81).
71. Liberale conflicten, meest rond Kappeyne, met commentaren uit de liberale pers, 1 enveloppe.
72. Het Vaderland, 1887-1901. Samenvattingen en copieën, 2 enveloppen.
73. Excerpten en copieën Handelingen en Staten-Generaal 1864-'65, 1869-'80, 1884-'86 en 1889-'93, alle van belang voor de liberalen. 3 enveloppen.
74. - Gegevens omtrent en beoordelingen van Kappeyne, 1 enveloppe.
 - Het Noorden, 1870 (kortstondig Amsterdams radicaal-liberaal dagblad, met o.a. Van Houten in de redactie), 1 enveloppe.
 - Uilenspiegel, 1893-'94, humoristisch-satyriek weekblad (enkele trenten en rijmen), 1 enveloppe.
 - Middelburgsche Courant, 1884-'85, 1891, 1893-'94, 1901 (meest copieën inzake landelijke politiek), 1 enveloppe.
 - Leden van de Staten-Generaal van 1848 tot 1884, met preciese datering lidmaatschap en voor de periode 1849-'88 ook geboorte- en sterfdata, 2 schriften en 1 enveloppe.

75. A. Roodhuyzen, De Liberale Unie; J. d'Aulnis de Bourouill, Enige bladzijden uit de Geschiedenis der Liberale Partij sedert 1887; P.C.F. Frowein, Bijdrage tot een program der vooruitstrevend-liberalen; twee recente artikelen van Th. van Tijn (fotocopieën van brochures), 1 enveloppe.
76. Kappeyne tot 1866, eigen geschrift van G. Taal, is buiten diens dissertatie gebleven; verder nog enkele meningen over Kappeyne uit de pers. 1 enveloppe.
77. Archief Liberale Kiesvereniging Zutphen, omvat aantal stukken die elders niet bewaard zijn gebleven, 1 enveloppe.
78. - Multatuli, fragmenten uit Ideeën en Verzamelde Werken, 1 enveloppe.
 - Conflict Kernkamp-Marchant in redactie Vragen des Tijds, stukken uit redactiearchief, thans in ARA, archief-E. van Raalte, 1 enveloppe.
 - Gegevens uit Gem. Archief Amsterdam: over partijen, kiesverenigingen, personalia over prominente radicalen, iets uit archief-W.F. van Leeuwen, 1 enveloppe.
79. Gegevens uit archieven van A.H. Gerhard en F. van der Goes: copieën en aantekeningen in handschrift (originelen in IISG), 1 enveloppe.
80. Roodhuyzen, De radicale partij, plus diverse andere brochures over radicalen, o.a. artikelenserie van Van der Goes: 'Gerritsen, een terugblik', indertijd gepubliceerd in De Kroniek van Tak, 1 enveloppe.
81. Handelingen Staten-Generaal 1894-1901, o.a. betreffende kieswetsontwerpen Tak en Van Houten, idem van Borgesius 1900, ongevallenwet, etc., 1 enveloppe. (Zie ook no. 70).
82. Gegevens omtrent de 'Volkspartij' in Zeeland, bouwstoffen voor artikel over Oudens, stationschef te Arnemuïden in Zeeuws Tijdschrift.
83. - Enige correspondentie en andere gegevens omtrent de heren Mees te Rotterdam, ca. 1900, 1 enveloppe.
 - Notulen Rooms-katholieke leden van de Tweede Kamer, 1892-'96, 1 env.

84. - Archief Raad van Ministers, 1877-'79 en 1891-1901; notulen en bijlagen, 1 enveloppe.
 - Archief Kabinet des Konings (c.q. der Koningin) 1876-1897, 1 enveloppe, belangrijk.
85. - Van Emmenes, gegevens omtrent bekend socialist, 1 enveloppe.
 - Brochures in de UB-Groningen over de kiesrechtwestie in Nederland (uit de afzonderlijke catalogus Nederlandse Brochures), 1 enveloppe.
 - Archief-D. van Eck (in ARA, enkele fragmenten), 1 map.
 - Correspondentie met L. Buning, gegevens over J. Domela Nieuwenhuis, H.J. en E.A. Smidt en verder over allerlei groot-Nederlandse figuren, 1 enveloppe.
 - Kleine enveloppe met titels van Gidsartikelen uit registers.
86. Mr. H.C. Dresselhuys (bouwstoffen en concepten voor artikel van G. Taal over Dresselhuys voor Biografisch Woordenboek van Nederland II, met o.a. fotocopieën van levensbericht door P. Rink en karakter-schets door Netscher), 1 enveloppe.
87. Archief-Dresselhuys (voornamelijk fotocopieën van conceptredevoe-
rings, teksten van interviews etc.; met de hand geschreven adviezen aan Hare
Majesteit betreffende de kabinetsformatie, d.d. 8 juli en 19 november
1925, 1 map.
88. Archief-Dresselhuys (enige correspondentie, teksten van redevoeringen
e.d., van belang voor in de jaren twintig in liberale kring bestaande
opvattingen; lijst van stukken, tevens inventaris van het hele archief,
dat althans een paar jaar geleden nog in bezit was van mevr. J.P.
Stam-Dresselhuys te Warnsveld), 1 enveloppe.
89. De Vrijheidsbond (fotocopieën van brochures), 1 map.
90. Het Parlementaire Werk van de Liberale Staatspartij De Vrijheidsbond
1925-'28 (afkomstig van A.B. Abspoel), 1 enveloppe.
91. - Brochures Vrijzinnig-Democratische Bond, fotocopieën, 1 map.
 - VDB van K. Bijlsma in 1954, 1 enveloppe.
- Het Liberale Weekblad van resp. 3 en 17 januari 1941 en 14 februari
1941. (Niet geneigd mee te lopen met 'nieuwe orde').
92. De Vaderlander (orgaan van de Liberale Unie) 1905-1910, excerpt en
fotocopieën, 2 enveloppen. Enige bron omtrent de geschiedenis van de
Liberale Unie in die tijd.
93. De Vrijheid, 1921-'25, samenvattingen en fotocopieën, huisorgaan van
Vrijheidsbond met veel bijzonderheden over parlementaire figuren.
1 enveloppe.
94. Doctoraalscripties en referaten parlementaire geschiedenis:
 - G.J. Renia over de Vrijheidsbond, 1 stencil, 22 pp.
 - J. Dijkstra over vrijzinnig-democraten in Groningen en voorlopers;
NN over radikale en vrijzinnig-democratische gemeentepolitiek,
2 stencils, in enveloppe.
 - L. Prins, K. Numan, R. Kootker. De Kabinetsformatie van 1913.
 - E. Doeve, B. Kwast. De Staat-crisis. (1907).
 - K.A. Hellinga, De Vrijzinnig-Democratische Bond in de liberale
stroming (1918-1925).
 - A. van der Meer, Baron of werkman. B.H. Heldt, de eerste werkman in
de Tweede Kamer.
95. Doctoraalscripties en referaten parlementaire geschiedenis:
 - M.H. Klijnsma en W. Mik, De VDB en D'66, een vergelijking.
 - M.H. Klijnsma, De VDB in Friesland 1917-1946.
 - G.J. Renia, De Liberalen en de formatie van de ministeries-De Meest-
en Cort van der Linden.
 - R. Bloem, De VDB en het tweede en derde kabinet-Colijn, 1 enveloppe
96. - Th. Brok, De VDB als partijorganisatie (1901-1918). (Utrechtse
Historische Cahiers, 1980, 4).
 - E. Gugel, J.C. van Marken en de villa 'Rust Roest' in Delft (over-
druk uit Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond
80e jrg., afl. 3).
97. - Gegevens en commentaren betreffende Van Riel's Geschiedenis van het

- Nederlandse liberalisme in de 19e eeuw, met recensie van dr. G. Taal, die is verschenen in het Tijdschrift voor Geschiedenis, 96e jrg. (1983), pp. 639-640, 1 enveloppe.
- H. Daalder, Dutch Liberals in the Nineteenth Century, lezing voor Symposium Duitse en Nederlandse historici, Aken, april 1983 (niet voor publicatie) met enige correspondentie, 1 enveloppe.
98. Allerlei nuttige gegevens omtrent de Nederlandse liberalen, o.a. lijsten van bestuursleden, registers op karakterschetsen van Netscher in De Hollandsche Revue en op Mannen en Vrouwen van beteekenis, gegevens omtrent oude liberale periodieken, bibliografieën van het internationale liberalisme, biografische gegevens omtrent Tak van Poortvliet en Kerdijk. 1 enveloppe, lijst op enveloppe.
99. - Liberalisme in Nederland. Samenvattingen en fotocopieën van brochures, redevoeringen, fragmenten uit boeken etc. 1 enveloppe, lijst op enveloppe.
- Artikelen over het liberalisme (internationaal), samenvattingen en fotocopieën, 1 enveloppe, lijst op enveloppe.
100. - Touchard, fotocopieën uit zijn Histoire des idées politiques, 1 enveloppe.
- Algemeen Handelsblad, bijvoegsel ter gelegenheid van VVD-dag, 17 september 1955. De eenheid van alle politiek-vrijzinnigen en hoe het daartoe kwam. 1 ex.
 - Algemeen Handelsblad, VVD-nummer, september 1961, bijvoegsel van 5 september, 1 ex.
 - De Groene Amsterdammer, 75 jaar rijp en groen, ingenaaid boekje. Honderd jaar Groene, speciaal nummer, 28-12-1976.
101. Jubileumnummer Het Vaderland, honderd jaar oud, 12 april 1969. 5 katerns groot formaat; bijgevoegd commentaar Handelsblad van 8 april; pagina uit Provinciale Zeeuwsche Courant van 7-8-1982 met commentaar op verdwijnen van Het Vaderland.
102. - Enige krantenartikelen over persgeschiedenis uit 1983, 1 enveloppe.
- Nederlandse persgeschiedenis. Bouwstoffen voor een lezing daarover en

- over betekenis van pers als historische bron, 1 enveloppe.
 - Nederlandsche persgeschiedenis. Allerlei fragmenten, copieën, lijst buiten op de enveloppe.
 - Correspondentie met H.J. Scheffer over persgeschiedenis, met fotocopieën uit diens werken over Het Volksdagblad en De Controleur, 1 enveloppe.
103. - Correspondentie met dr. J. Hemels over persgeschiedenis, 1 enveloppe.
- Abrahams. De pers in Zeeland. Samenvattingen en fotocopieën, 1 env.
 - Zeeland persgeschiedenis; met fragmenten uit Abrahams en Smeding, 1 3/4 eeuw Middelburgse Courant, 1 enveloppe.
 - Gegevens omtrent mr. E. Fokker die gediend hebben als bouwstoffen voor een artikel in het Biografisch Woordenboek van Nederland, deel III.
 - Archief-De Koo (IISG) - fotocopieën en uittreksels, 1 enveloppe.
 - fotocopie artikel A. Graafhuis over Bernardus Reiger (1845-1908), 1 enveloppe.
104. Stapel fiches, met elastiek bijeengehouden, met biografische bijzonderheden over Nederlandse liberalen.
105. Stapel fiches, met elastiek bijeengehouden, met allerlei trefwoorden t.a.v. geschiedenis Nederlandse liberalen, meest over 1893/4 (kieswetsontwerp-Tak).
106. Parlementaire flitsen, uitgave VVD, in jaarmappen, geperforeerd, met registers, 1950-'61.
- De volgende nummers zijn opgenomen in de DNPP-tijdschriften-collectie:*
- 107-108. Vrijheid en Democratie, orgaan van de VVD, 2 dln. ingebonden.
- 107. 5 mei 1951 - 23 december 1953.
 - 108. 19 januari 1954 - 22 december 1956.
109. De Jonge Liberaal, orgaan van de Nederlandsche Bond van Jonge Liberalen nov. 1930 - april 1937 ingebonden. (incomplete)
110. De Amsterdammer, Dagblad voor Nederland, 1895, ingebonden.